

Ny rapport från Industrins Ekonomiska Råd (IER)

Långsiktiga trender – Klimatet, Teknologin, Demografin och Produktiviteten

IER:s nya rapport tar upp den globala nedväxlingen i produktivitetstillväxten och fokuserar där på utvecklingen på bransch- och företagsnivå. Författarna skriver också om den demografiska situationen och migrationen samt analyserar vilken betydelse artificiell intelligens kan få. Andra utmaningar som avhandlas i rapporten är handelskonflikten mellan USA och Kina samt klimatomställningen. Så här sammanfattar rapportens författare de viktigaste slutsatserna:

- De avancerade ländernas tillväxt har dämpats efter finanskrisen. Som vi visar i rapporten har marknadsekonomin i och för sig haft ojämn tillväxt så länge som den funnits och det är bland annat knutet till i vilken takt teknologiska landvinningar sprids i samhället. Ekonomisk tillväxt har också visat sig vara ojämn mellan länder och näringsgrenar.
- Produktiviteten utvecklas dessutom ojämnt mellan företag inom samma näringsgren och studier visar att spridningen mellan högproduktiva och lågproduktiva företag ökat i de flesta länder. Det är en indikation på att det finns marknader som inte fungerar optimalt men det kan också vara en konsekvens av den strukturomvandling som ägt rum. Ökad spridning i produktivitet har följts av ökad lönespridning. Även de nordiska länderna har varit en del av den utvecklingen.
- Vi analyserar huruvida ökad koncentration i näringslivet skulle ha påverkat produktivitetstillväxten negativt och vad empiriska undersökningar kommit fram till och kommer fram till att det behövs ytterligare forskning inom området för att fastställa orsakssambanden. Det är samtidigt klart att marknadsövervakande myndigheter har en viktig roll att spela för konkurrensens upprätthållande.
- Sveriges befolkning blir genomsnittligt allt äldre. Tillgång till utländsk arbetskraft är en viktig resurs för näringslivet. Andelen utlandsfödda i näringslivet ökar stadigt men industrin ligger inte i spetsen och det kan finnas en outnyttjad potential där.
- Det kommer att bli allt viktigare att betrakta arbetskraften som en internationellt rörlig resurs på samma sätt som man efterfrågar varor och tjänster från andra länder. En del regler för arbetskraftsinvandring har ändrats men till exempel regelverket för utländska studenter behöver ses över. Där ingår också universitetens urvalsmekanismer.
- Man bör överväga att upprätta en verksamhet av typ ”Work in Sweden” på samma sätt som man har ett exportfrämjande och ett investeringsfrämjande. Näringspolitiken bör medverka för att Sverige blir ett attraktivt land för arbetskraftsinvandrare. Det är också viktigt att skilja på arbetskraftsinvandring och den kontroversiella flyktinginvandringen.
- Artificiell intelligens (AI) har i ökad utsträckning beskrivits som en teknologi med revolutionär potential. Vi analyserar huruvida AI kan ändra spelplanen för den svenska industrin.

- Vår bedömning är att AI fortfarande är i inledningen av sin utvecklingskurva och att potentialen för tillverkningsindustrin är begränsad. Däremot kan AI spela en roll för sektorer som sjukvård, detaljhandel och offentliga myndigheter. Utvecklingsarbetet för AI tar lång tid och arbetet för att samla in, annotera och träna data är betydande vilket ställer höga krav på värdet för tillämpningarna.
- Vi räknar inte med att AI kommer att förändra arbetsmarknaden i större utsträckning än andra generiska teknologier. På kort sikt kan AI till och med bidra till fler jobb.
- Upptrappningen av handelshinder mellan USA och Kina har bidragit till att global handel saktar in. Sverige har inte alls drabbats i den utsträckning som t.ex. Tyskland har, beroende på en mindre exponering gentemot Kina. Om konflikten mellan USA och Kina trappas upp och även Europa dras in kan det dock få allvarliga konsekvenser svensk och europeisk ekonomi.
- Klimatrelaterade risker påverkar svensk industri. Det har i liten utsträckning beaktats att industrin och övrigt näringsliv kan påverkas via det finansiella systemet. En omvärdering av t.ex. fossila tillgångar kan påverka den finansiella stabiliteten negativt. Det bästa sättet att motverka de risker som klimatförändringar innebär är att investera i klimatomställning där nya affärsmöjligheter på ett positivt sätt kan bidra till den ekonomiska tillväxten.
- Rapporten lyfter fram Kina och Indien som länder med stora utsläpp som står inför stora investeringsbehov i förnyelsebar energi, elektrifiering och hållbara städer. Det kommer att finnas en stor marknad för klimatsmarta lösningar i dessa länder.

Hela rapporten ”Långsiktiga trender – Klimatet, Teknologin, Demografin och Produktiviteten” kan laddas ner från Industrirådets webbplats www.industriradet.se/rapporter

För ytterligare information kontakta rapportens författare:

Mauro Gozzo, nationalekonom och managementkonsult, 070-883 85 28, ordförande

Ola Bergström, professor i företagsekonomi, Göteborgs universitet, 031-786 15 44

Anna Breman, chefekonom, Swedbank, 08-700 91 42

Juhana Vartiainen, politices doktor och finsk parlamentsledamot, +358 50 512 23 94

Industrins Ekonomiska Råd (IER) är en rådgivande grupp bestående av fyra ekonomer som är oberoende av Industrirådets parter. IER ska kunna lämna utlåtanden och rekommendationer i ekonomiska frågor på uppdrag av bland annat Industrirådet och de opartiska ordförandena.

Industrirådets presskontakter:

Julius Petzäll Mendonca, GS Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch, 070-660 91 29

Jimmy Sandell, Livsmedelsföretagen, 073-355 06 07

Industrirådet (tidigare Industrikommittén) består av ledande företrädare för svenska arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom industrisektorn. Industrirådets uppgift är att följa och främja tillämpningen av Industriavtalet. www.industriradet.se